

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maria Hipolita Aldai Eizagirre

*Azkoitia
Gipuzkoa (1929)*

Aurkibidea

Biografia

1929an jaio zen Errezilgo Artxiola baserrian. Aita Artxiolakoa bertakoa zen eta ama Urrestillako Eizmendi baserrikoa. 12 anai-arreba ziren. 10 urte zituela Azpeitiko Elosiaga auzoan ibili zen eskolan urtebetez. 11 urterekin Beizamara joan zen neskame eta han bi urte egin ondoren, amaren jaiotetxera joan zen lan bera egitera. 17-18 urte zituela, josten ikasten ibili zen Azpeitian eta Donostiara ere joan zen sukaldaritza ikastera taberna batera. 20 urterekin Azkoitiko Eginozarra baserriko seme batekin ezkondu zen eta bertara joan ziren bizitzera.

Zintak

AZK-018

- **Proiektua:** Azkoitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2008-04-02
- **Iraupena:** 65 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. 1929an Errezilen jaioa

- **Erref:** AZK-018/001
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>1929an jaio zen Errezilgo Artxiola baserrian eta 11 urtera arte bizi izan zen bertan. Aita Artxiola bertakoa zuen eta ama Urrestillako Eizmendi baserrikoa.</p>

Transkripzioa

- Bueno, hasteko, izena ta abizena ta noiz jaio ziñen esaten badiazu...
- Bai. Ni jaio nitzela... Nere izena Maria.
- Maria, ze gehio?

- Aldai Izagirre.
- Ta ze urtetan jaio ziñen?
- 1929, doce de julio.
- Eta hemen jaio ziñen, Egiñozaharren?
- Ez, ni jaio nitzen Errezilen, Errezilgo Artxiola basarriyen jaio nitzen.
- Artxiolan?
- Artxiola, bai.
- Eta beti han bizi izandu ziñen?
- Ez, han bizi nitzen ni 11 urtera arte, geo neskame jun nitzen.
- Gurasok zer zeuzketzun, hangok? Errezildarrak?
- Bai, aitte Errezilkue ta ama Urrestilkue.
- Aitte ze, Artxiola baserrikoa ?
- Bai.
- Ta ama Urrestillakoa ?
- Ama Urrestilkue.
- Ama ´re baserrikoa?
- Bai, Eizmendi basarrikue ama.

2. Baserritik bizi ziren

- **Erref:** AZK-018/002
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:01:22. **Bukatu:** 00:03:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Baserritik bizi ziren eta gose-urteak pasa zituzten. 12 anai-arreba ziren. Artoa, garia, arbia, etab. egiten zituzten eta behiak eta idiak zituzten etxean. Behi-esnea esne saltzaile batek erosten zien. Txahalen salmentatik ateratzen zuten etxerako diru apurra.</p>

Transkripzioa

- Eta, ordun, han bizi izandu ziñen hamaika urtera arte?
- Hamaika urtera arte. Geo ordun neskame jun nitzen.
- Eta ze bizi ziñeten han baserritik?
- Basarritik! Hoixe! Eta, gaiñera, urte haietan gosiak amorratzen! Ogiik ez zan, razionamentu denborie! Buenoo! Neri ez zaidazu esan! Bizitzeko gogorra, e! Ta gu hamabi ume giñen.
- Hamabi ziñeten...
- Hamabi giñen. Eta gure amak hamahirugarrena hazi zuen, ama partotik jun zitzakolako, lehengusu bat.
- Eta basarrin zer zeuketzen, ganadue?
- Ganaue. Eta iten gendun laborie dana: artue, babie, garidxe... ta negu partien arbidxe. Hoiek danak. Hortikintxe bizi giñen. Ta ganauekin.
- Ze ganau zeuketzen basarrin?
- Han egoten zien ordun bost behi, xei... hola. Ta ididxe, tratoreik ez zan ordun ta.
- Eta esne-behie [...] zenduen ?
- Bai, esne-behiyek egoten zien, lau-edo egoten zin. Bat edo bestelakua

egoten zan, baiño esne-behiyek egoten zin eta esnie ataatzen zan.

- Ta esne hua saltzen zenduen?
- Bai, esne haura ataatzen zixon Gurelesa... Gurelesa ez ordun, Bidaniko bat ibili zan esne-biltzen ibiltzen zana, [Txapatero] esaten zidxoena ta harek eamaten zitun esniek.
- Ta diruik ateatzen zan esnetik?
- Gutxi, oso gutxi. Geo haiyen txahalak hazi eiten zien, ta haietxen diruekin, holaxe. Holaxe bizitzen giñen.
- Eta berdura-eta kalera saltzen zenduen?
- Ez, berdureik ez gendun saltzen. Mendiyan zan haure, e! Handiken Azpeitire jun ber zan ta beaje haundidxe, ordubete pasa. Ez gendun ataatzen berdureiken.

3. Astoa lagun, azokara saltzera

- **Erref:** AZK-018/003
- **Iraupena:** 0:00:32. **Hasi:** 00:03:09. **Bukatu:** 00:03:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Fruta garaian, azokan saltzen zituzten. Astoa hartuta jaisten ziren plazara saltzera.

Transkripzioa

- Oin, fruta-denboran sagarra, keixie, arana ta hortakue hoiyek danak saltzen giñuzen. Patata-denboran patatie ´re bai.

- Kalera saltzen zittuzuen?
- Bai, haiyek plazaa ematen zin.
- Ta nola jaisten ziñaten kalea?
- Oiñez! Astuukin. Astue ipini kargauta aurrien, ta oiñez.
- Biajetxoa...
- Bai, bai, bai, bai. Egunero haundiye, geo etxea astun gaiñin juten giñen. Harekin asko arintzen zan, baiño bestela beaje haundidxe.

4. Etxean egindako ogia eta estraperloa

- **Erref:** AZK-018/004
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:03:41. **Bukatu:** 00:06:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

<p>Idiak golderako, egurra eramateko... izaten zituzten. Ogia etxean egiten zuten, eta, gose denboran, garia, baba... kalera entregatu behar izaten zituzten, eta trukean erosketetarako bale bat jasotzen zuten. Mariaren gurasoek irina eta olio estraperloan lortzen zituzten. Gerra denboran, patataren orde, errazionamenduko boniatoa izaten zen, eta labean erreta jaten zuten.</p>

Transkripzioa

- Eta idik aittau dittuzu ta...
- E?
- Idikin aitzen ziñeten lanen?
- Ididhek eukitzen giñuzen lan eitteko: goldan itteko, arto-lurre preparatzeko... ta hoiyetako eukitzen giñuzen ididhek eukitzen giñuzen. Tratoreik ez zeuen ta tratorin toki(re)ko ibiltzen giñuzen. Ta gero karabiye eiten gendun ta karabiyentzako egurre ekartzeko´re haiyethek.
- Eta ogiik o itten zenduen etxen?
- Etxin bai, ogiye beti etxin erre. Asteko ogiye. Baiño gose denbora hartan ez zan zeaik, ogiik, eta geuk eman in ber izeten gendun, herrira entregau ein ber izeten gendun garidxe, artue´re bai ta babie´re bai.
- Eta diruik ematen zizuen?
- Oso gutxi, tanto por [ziento] zeoze... Orduen diruik ez zan eta txartel batzuk ematen zitueben.
- Eta txartel hoiek zertako...?
- Txartel hoiyek hantxe gastatzeko. Geo zeoze hartu generue ta gastatzeko. Eta iriñe Naparrutiken ixilik eta abarrien nola-hala gure amak eta aittek ekarri itten zeбен.
- Estraperlon?
- Bai, estraperlon. Bestela ez zeuen. Ta olixue´re asko estraperlon ekartzen zan. Etxin asko ber! Pameli haundidxe giñen eta asko ber ta estraperlon ekartzen zan.
- Estraperlon ze eitten zuen aitta-amak [...] ala handik ekarri eitten zun [norbeak]?
- Norbera jun ber. Bueno, ipintzen zituen tokiyek, "holako tokitan pasako da generue", ta kamiñura erten ta hantxe ekartzen zeen pixkie. Ta ordun patatie´re etxin hartzen zan, baiñe entregau ein ber ta kaletik eamateik ez zan eoten patataiken, e! Moniato.
- Nola?
- Moniato. Gerra-denbora hartan, moniato.
- Ze izaten zan hoi?
- Hori patatien antzeko bat, labin erreta. Jateko gozue zan, ezta miketza ez zan, gozue zan. Baiña bueno...
- Ta hoi nundik ekartzen zendun...?
- Ogiye etxetik, etxin ein, ez zeuen kanpotik ekartzeik!
- Ta moniato hori?
- A! Moniato hori zeretik, razionamentuetan partitzen zeen.

5. Nuarbeko errotara oinez

- **Erref:** AZK-018/005
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:06:00. **Bukatu:** 00:07:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

<p>Gerra denboran, gose handia pasa zuten etxean. Errotara Nuarbera joaten zen gauez, astoa hartuta. Errotara behin joan zeneko anekdota kontatzen du.</p>

Transkripzioa

- Enee! Orduen mixeri gorriye izen zan, e!
- Gosea pasau zenduen zuek?
- Bai. Gosie pasa gendun guk ogiyana gehiyena. Gaiñontzin, ardixe o txahala eo haragixe beti inguratzen zan, baiño ogiik ez. Ta guk umiek ogiye nahi. "Ama, ogiye eman iezu" ta ogiik ez. Tristie, e! Oso tristie.
- Eta errotaik bazeukezuen?
- Errotie bai, baiño jun ber izeten zan illunpetan.
- Gauez?
- Gabaz. Nik sekula pasau nuen sustoik haundiyena pasau nun ordun. Astuekin banijue eta... illun. Argiik ipintzeik ez zeuen! Jendie nunahi ibiltzen zan, harrapau ezkerro multie genduken... ta ez jakin ze ingo [...]. Beno. Banijue errotaa ta astukin ta [...] zipirri-zaparra hotsa. Adios! "Badiat hemen baten bat"! Ta hasi naiz jiratzen ta ezin jirau! Astua aurrera, "Arre astua!" esan, ta benga aurrera ta benga aurrera ta... Badakizu nora jutén nitzen ni ordun? Errestire, Nuarbeko Errestire errotaa. Illunpetan.
- Zenbat bide?
- Ordubete pasa, ordu ta erdi bat ´e bai.
- Eta zeorri bakarrik jutén ziñen?
- Bakarrik jutén nitzen. Enee! Zenbat ibillera triste! Bueno! Buo! Egunero ogi puxketa bat ez jateko. Egunero ogi puxketa bat ez jateko.

6. Artoa eta taloa jaki nagusi

- **Erref:** AZK-018/006
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:07:47. **Bukatu:** 00:09:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Baserría » Baserriko lanak » Artoa
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Amak astero lau bat ogi eta hiru arto egiten zituen eta artoa eta taloa ugari jaten zuten. Otorduetako jakiak aipatzen ditu.</p>

Transkripzioa

- Gure amak ogiye astero labe-sua itten zun: lau bat ogi ta hamar bat arto. Artue, artue jaten giñun. Ta artue ezta txarra. Eskerrak hari!
- Talok eta?
- Talue. Goizien talue eta esnie. Hori beti. Eta eguardien artue. Ta illuntzin ´e talue eta esnie.
- Orduko otordutako jana ze izaten zan ?
- Orduen izeten zan etxien hartzen zana: babie. Babak egositte eta azak. Ta gaiñin baldin bazan... gaiñin baldin bazan eo ardi pusketa bat eo

txarriyen pusketie eo txahalan pusketie o baldin bazan, ondo. Sagar erriek.

- Eta txerrikia ta´re...
- Txarrikiye hortxe. Geo arratsaldin meriendatzen´e hirugiharrie jeneralien nahi izeten gendun, ta haura erre hirugiharrie, gero arto pusketak ebai, xerradak ebai mehe-mehiek ta olixotan pasau ta oso edarrak geratzen die. Halaxe meriendie iten gendun.

7. Jakiak kontserbatzeko, gazi kutxa

- **Erref:** AZK-018/007
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:09:02. **Bukatu:** 00:09:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Hozkailurik ez zegoen garai hartan eta haragiari gatza ematen zioten gazikutxan kontserbatzeko. Aitak hiltzen zuen txerria etxean.

Transkripzioa

- Zeatikan ordun kongeladoreik-eta etzan izango...
- Ez kongeladoreik eta ezer-ezer ez!
- Nola mantentzen zenduen haragie?
- Gatza emanda, gazitute.
- Kutxatan o nun gordetzen zan?
- Lehelen gazitu kutxan, gatza eman ta gazitu eta gero ixiki. Gatzitzen zanien ixiki, garbiu uretan ta ixiki. Zezeñie. Holaxe manejatzen giñen.
- Txerri-hiltzea eta etxen itten zenduen?
- Bai, aittek. Txarri-hiltzen beti. Ta han ingurun baillera´e beti aittek hiltzen zitun txarridxek. Bai, hori bai. Ta gosie, ogiyen gosie, gaiñontzien... ta erropaik ez jazteko. Hori ze... Buenoo !

8. Zakuzko arropa

- **Erref:** AZK-018/008
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:09:44. **Bukatu:** 00:10:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Ganadu pentsuetan hartzen zuten zakua erabiltzen zuten janzteko; neskek ez zuten prakarik janzen.

Transkripzioa

- Ze janzkera ibiltzen zenduen?
- Ordun? Nik zakue ibili nun asko.
- Zakue?
- Zakue. Zakue etortzen zan, ganauen pentsuten zaku onak etortzen zien. Haidxek gorde ta haiyekintxe. Eta nere anai batek´e bai, zakuzko prakak

eta. Amak josi. Zakuzko prakak-eta jazten zitun. Eta ordun zeoze tela pusketie baldin bazan eo koltxoi pusketie zala eo zeozen tela pusketie baldin bazan, eo batentzako soiñekue ataatzeko edo bestintzako prakak ataatzeko, dana jasotzen zan.

- Baiña neskak galtzaik ez zuen ibiltzen....

- Ez, ez, neskak ez prakaik. Prakak gizonezkunak ziin ta ez gendun jazten.

9. Txerri-hiltzea eta sagardoa

- **Erref:** AZK-018/009
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:10:42. **Bukatu:** 00:12:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Sagardogintza
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

<p>Txerria hiltzen zutenean bost lekutara eramaten zituzten solomo, urdai eta odolkiak. Sagardoa betidanik egin zuten etxean. Auzoan zuten dolarea eta urtero egiten zuten etxerako sagardoa. Ardoa otordu berezietan edaten zen, dirurik ez zuten izaten eta.</p>

10. Diru eskasiaren garaiko pasadizoa

- **Erref:** AZK-018/010
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:12:31. **Bukatu:** 00:13:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Diru eskasian zeuden garaian, txahalak saltzera joan zeneko anekdota kontatzen du.

11. Lixiba nola egiten zen

- **Erref:** AZK-018/011
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:13:40. **Bukatu:** 00:15:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Arropa garbitzeko lixiba egiten zuten; nola egiten zen azaltzen du. Amak erakutsi zion lixiba egiten, 3 eguneko prozesua izaten zen. Ura bazuten etxean.

12. 11 urterekin Beizamara neskame

- **Erref:** AZK-018/012
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:15:48. **Bukatu:** 00:18:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

11 urterekin Beizamara joan zen neskame. 5 umeko familia hazten aritu zen han. Handik etxera bueltatu eta berriro amaren jaiotetxera joan zen neskame lanetara. Artajorran, egurretan eta baserriko lan gehienetan aritzen zen. Neskame egon zen lekuan ez zuten urik eta ura nola eramaten zuten azaltzen du. Anekdotak bat.

13. Erromerietan dantza lotua debekatua

- **Erref:** AZK-018/013
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:18:55. **Bukatu:** 00:20:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Igandeetan egiten zuten jolas; sokadantza eta dantza suelta egiten zuten. Aitak ahoko soinua eta txistua jotzen zituen. Erromeriara joaten ziren, bazkalondoan abiatu eta iluntzerako etxeratzen ziren. Dantza lotua debekatua zegoen.

14. Elizaren debekuak

- **Erref:** AZK-018/015
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:20:50. **Bukatu:** 00:21:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Dantza lotuan harrapatuz gero, kongregaziotik botatzen zituzten. Mariak dantza soltean bakarrik ikasi zuen.

15. Mezetara Elosiaga auzora

- **Erref:** AZK-018/016
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:21:21. **Bukatu:** 00:22:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

<p>Mezetara igandero joaten ziren Azpeitiko Elosiaga auzora eta dotrina eta errezoak hantxe ikasi zituen. Jaunartzea Errezilen egin zuen.</p>

16. Artxiolatik Errezilera ordu eta erdi oinez

- **Erref:** AZK-018/017
- **Iraupena:** 0:00:23. **Hasi:** 00:22:07. **Bukatu:** 00:22:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Artxiola, Mariaren etxea, Errezilgo azkenengo baserria zen. Ordu eta erdiko bidea zegoen etxetik Errezilera. Etxeko terrenoak Azpeitia eta Errezilgoak ziren.

17. Jaunartzera baraurik

- **Erref:** AZK-018/018
- **Iraupena:** 0:03:50. **Hasi:** 00:22:30. **Bukatu:** 00:26:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:

<p>Konfesatzea derrigorrezkoa zen. Jaunartzea egiteko derrigorra zen baraurik joatea. Errezilen egin zuen jaunartzea. Hiru egun lehenago apaizarekin elkartzen ziren. Jaunartze txikia zazpi urterekin eta handia hamaikarekin egin zituen. Soineko urdina eraman zuen; abituaren ohitura gerora jarri zuten.</p>

18. Arrosarioa gauero

- **Erref:** AZK-018/019
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:26:20. **Bukatu:** 00:27:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

<p>Gauero ganadua bildu aurretik eta arto-zuriketa egin bitaretan arrosarioa errezatzen zuten, aita hasita.</p>

19. Eskolako zigor gogorak

- **Erref:** AZK-018/020
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:27:23. **Bukatu:** 00:29:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorak

Laburpena:

<p>Eskolan 10 urterekin hasita urtebetean ibili zen Elosiaga auzoan. Aitonak idazten eta kontuak ateratzen erakutsi zien etxean. Azpeitiko maisua zuen eta neska eta mutilek batera ikasten zuten. Maisuak jo egiten zituen zigor bezala, gogorra zen. Pasadizo bat kontatzen du.</p>

20. Euskaraz hitz egiteagatik isuna

- **Erref:** AZK-018/021
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:29:47. **Bukatu:** 00:30:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Euskaraz ikasi zuen. Gerora euskaraz hitz egiteagatik isuna jarri zuten, debekatu egin zuten.

21. Umetako jolasak

- **Erref:** AZK-018/022
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:30:40. **Bukatu:** 00:31:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

<p>Mutilek pilotan jolasten zuten eta neskak, tortoloxetan, kaniketan eta primeraketan ibiltzen ziren, besteak beste. Azken jolas hau zertan datzan azaltzen du. Mutilek libertate gehiago zuten; neskak, esaterako, ez ziren tabernara sartzen.</p>

Transkripzioa

-Eta... neskak eta mutilek disziplina iguala jasotzen zenden?
-Bai, harek berdin, danak berdin jotzen zittun harek. Harek begitten hartzen baldin bazun, ojo kristo!
-Baiño esan nahi det, eskola ta eskolatik kanpoa, neskak eta mutilek tratu iguala jasotzen zuen?
-Ba, ez. Mutilek pelotan ta guk zea, primeraketan. Harriye... primeraketan: arrastuk ein eta harriyekin txintxerriñien, hantxe, hartantxe. Ta geo tortoloxketan. Tortoloxak. Arkumik izeten dittu /izeteittu/ tortoloxak. Tortoloxketan, kanikaketan... ta hola.
-Baiño mutillek [zer zeuken]...?
-Mutillek pelotan
-Libertade gehio neskak baiño?
-Bai, bai. Hori bai. Mutillek libertade gehiyo.
-Zeatik neskak tarbenataa sartzen ´e ez zuen lagatzen ordun, ezta?
-Ez! neskaik tabernaa?

-Baiño mutillek bai?

-Mutillek bai, mutillek bai, eukitzen zebeñ jütie. Ta han tabernaik ez zan ta. Ezta... bueno. Erromeire´re makina bat biderrez jun giñen, Goietza, Bidanire... ia ze beaje! Beizamaa, Nuarbea, Urrestillaa... hoiek danetaa ibiltzen giñen. Zelatuna, Hernixoa... danetaa ibiltzen giñen hoyetaa. Baiño tarbernie...

enataa sartzen´e ez zuen lagatzen ordun, ezta?

-Ez! neskaik taberna?

-Baiño mutillek bai?

-Mutillek bai, mutillek bai, eukitzen zebeñ jütie. Ta han tabernaik ez zan ta. Ezta... bueno. Erromeire´re makina bat biderrez jun giñen, Goietza, Bidanire... ia ze beaje! Beizamaa, Nuarbea, Urrestillaa... hoiek danetaa ibiltzen giñen. Zelatuna, Hernixoa... danetaa ibiltzen giñen hoyetaa. Baiño tarbernie...

22. Hernioko erromeria eta gurutz-bidea

- **Erref:** AZK-018/023
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:31:59. **Bukatu:** 00:33:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Hernioko erromeriaren eta gurutz-bidearen inguruko kontuak kontatzen ditu. Soinujole ugari izaten zen Hernio azpiko Zelatunen, kuadrilla askok beren soinujolea eramaten zuten eta.</p>

23. Errezildik Azpeitira oinez, idi-proba jokatzera

- **Erref:** AZK-018/024
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:33:33. **Bukatu:** 00:35:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Errezil apustu leku handia zen, idi eta sega apustuak jokatzeko ziren. Segalari baten aipamena egiten du. Aitak idiak zituen eta idi-proba jokatu zuen. Idi-probak Azpeitian jokatzeko ziren eta Errezildik joaten ziren oinez idiak hartuta. Behin irabazi zuen proba bat eta elkarren artean jokatzeko zuten dirua izaten zen sari bakarra.

24. Josten ikastera Azpeitira

- **Erref:** AZK-018/025
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:35:38. **Bukatu:** 00:37:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

<p>Neskametzatik bueltatu eta josten ikasten aritu zen Azpeitian; irakaslea

izendatzen du. Prakai ez beste dena ikasten zuten josten. 6 bat ordu egiten zituen josten ikasten egunero.</p>

Transkripzioa

- Ta gero, esan dezu etorri zinela Azkoitira, zenbat urtekin?
- 20 urtekin .
- Ta 20 urte arte neskame?
- Bai. Gero neskametzatik etorri ta josten ikisten ibili nitzen.
- Nun ikasi zendun?
- Axpeitin.
- Zenbat urtekin hori?
- Hori 17 urte, 18... hortxe. Geo koziñen ikisten eon nitzen.
- Axpeitin esan dezu?
- Bai, Axpeitin. Ta koziñen ikisten Donostiyan eon nitzen.
- Eta Axpetin josten zenek erakusten zizuen?
- [Nekaxe] jostune zan. Basarriko alargun bat. Aspaldi hil zan haure; klaro, zaharra zan ta. Gu han ibiltzeako ´re alargundute zauen; gerra denporan gizona hil in ziyoen hari.
- Eta ze ikasten zenduen o ze josten zenduen?
- Erropa dana. Prakai ez. Praka korteik ez, baiño gaiñontzin dana: azpiko erropie eta gaiñeko erropie, dana. Dana.
- Patroiak eitten eta...?
- Bai. Ta gero patroiekin ebaitzen`e bai erakutsi zigun ta holaxe.
- Danak neskak eongo zin han, ez?
- Neska mordue. Neskak eoten giñen, segun, negu partien 11-12 iguel eta udara partien 3 iguel. Nik hasi ta akabau, ez nintzen geldiu, e. Egunero juten nintzen ni ikistea.
- Eta zenbat ordu eitten zittuzun?
- Eguardi artien bi ordu hola eta atsaldien ordu bittetiken xeireta hola, udaran. Negun lau terdik aldin erten ein ber, etxea juteko. Ordu terdiko bidie zauen Axpeittitik, e!
- Etxeko josteko lanak zuk ingo zittuzun ordun, ez?
- Bai. Handik aurrea etxeko jostekuek...

25. Sukaldaritza ikasten Donostian

- **Erref:** AZK-018/026
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:37:28. **Bukatu:** 00:40:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Sukaldaritza ikastera Donostiako tanerna batera joan zen. Astea Donostian pasatzen zuen ezagun baten etxean. Egun osoa pasatzen zuen tabernan eta asteen libre zuen egunean Igeldora joaten zen. Nagusi euskaldunak zituen. Bi hilabetetik behin bueltatzen zen etxera eta urtebete egin zuen bertan.

26. Gurasoak ez ziren ezkontzara gonbidatzen

- **Erref:** AZK-018/027
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:40:44. **Bukatu:** 00:43:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>Donostiatik etxera itzuli eta lasterrera, 20 urterekin, Azkoitira joan zen bizitzera. Errezilen ezkondu zen senar azkoitiarrarekin. Ezkontzara ez ziren gurasoak eramaten. Ezkon-bidaian Bilbora joan ziren; jende gutxi egiten zuen orduan bidaia. Ezkontzako jantziak deskribatzen ditu; 500 pezeta ordaindu zuen soinekoa egiteko tela.</p>

27. Azpeitiko azokara saltzera

- **Erref:** AZK-018/028
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:43:35. **Bukatu:** 00:46:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Ezkondu ondoren Azkoitian jarri zen gizonaren etxean bizitzen. Soroko lan ugari egiten zuten. Ez zuen inor ezagutzen Azkoitian. Aitaren ama joaten zen azokara saltzera eta gero Maria hasi zen. Azokan ateratako diruarekin asteko erosketa egiten zuten. Azkoitian zerbait saltzen bazuten ere, ez zen azoka handia izaten eta Azpeitira joaten zen.

28. Urolako tren; "tren gosie"

- **Erref:** AZK-018/029
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:46:18. **Bukatu:** 00:48:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:

7 seme-alaba izan zituen. Urolako tren artajorran ari zirela entzuten zuten eta "tren gosie" deitzen zioten merienda orduan pasatzen zelako. Gizonak etxean lan egiten zuen, handik bizi ziren. Zubillaga lantegia aipatzen du; jende ugari joaten zen Azkoitira lanera trenez.

29. Diru pixka baten truke, alpargatak josten

- **Erref:** AZK-018/030
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:48:37. **Bukatu:** 00:50:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Azkoitian alpargata industria handia zegoen. Maria ibili zen alpargatak josten, etxean josi eta entregatu egiten zituzten herrira eta trukean diru pixka bat ateratzen zuten.

30. Neskametzan, larruzko abarkekin

- **Erref:** AZK-018/033
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:51:05. **Bukatu:** 00:52:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Neskame garaian larruzko abarkak erabiltzen zituen eta ez zituen batere gogoko. Neskame egon zen tokiko gizonak berak josten zituen abarkak ganadu larruarekin. Lehenagoko abarkak gurpil gomaz egindakoak izaten ziren.

31. Baserritarrei kaletarrek burla

- **Erref:** AZK-018/034
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:52:11. **Bukatu:** 00:53:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:

Gaztetan baserritarrek tontotzat hartzen zituzten kaletarrek.

32. Aita bertsotan zekiena

- **Erref:** AZK-018/036
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:54:13. **Bukatu:** 00:56:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Errezil bertso munduari oso lotua zegoen eta Mariari ere aitarengandik etorri zitzaion zaletasuna. Irratirik ez zuen ezagutu Errezilen; Azkoitira joan zenean irratia eta telebista erosi zituzten. Anekdotak bat kontatzen du.

33. Garai bateko Azkoitiko kalea

- **Erref:** AZK-018/039
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:57:35. **Bukatu:** 00:59:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Garai bateko Azkoitian ereitetik bizi zen jende asko. Etxe gutxi zegoen, haietako batzuk eta palazioak aipatzen ditu.

34. Egino Zaharrera bidea, auzolanean egina

- **Erref:** AZK-018/040
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:59:21. **Bukatu:** 01:02:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Egino Zaharrera bidea auzolanean nola egin zuten azaltzen du. Ez zuten bidea egiteko diru-laguntzarik izan. Senarra txoferra zuen, baina Mariak ez zuen karnetik atera. Seme-alabek bazekiten traktorea gidatzen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-26

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com